

A C-524/15. sz. Luca Menci ügyben, a C-537/16. sz. Garlsson Real Estate SA kontra Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob) ügyben, illetve a C-596/16. sz. Enzo Di Puma kontra Consob és a C-597/16. sz. Consob kontra Antonio Zecca egyesített ügyekben hozott ítéletek

Sajtó és Tájékoztatás

A ne bis in idem elve korlátozható az Unió pénzügyi érdekeinek és pénzügyi piacainak védelme céljából

E korlátozás azonban nem haladhatja meg az e cél eléréséhez feltétlenül szükséges mértéket. A piaci manipulációra vonatkozó olasz szabályozás ellentétes lehet az uniós joggal

A *ne bis in idem* elvének megfelelően senki nem vonható büntetőeljárás alá és nem büntethető kétszer ugyanazon bűncselekményért.¹ Ezt az alapvető jogot mind az Európai Unió Alapjogi Chartája (Charta),² mind pedig az Emberi Jogok Európai Egyezménye (EJEE)³ elismeri. A Bíróságtól ezen elvnek a héa-irányelv⁴ és a pénzügyi piacokról szóló irányelv⁵ keretében való értelmezését kérik négy olasz ügy kapcsán.

A C-524/15. sz. Menci ügy – Az olasz adóhatóság Luca Mencil szemben közigazgatási szankciót szabott ki amiatt, hogy nem fizette meg a 2011-es adóévre vonatkozó héát. Ezt követően ugyanezen tényállás tárgyában büntetőeljárást indítottak L. Menci ellen a Tribunale di Bergamo (bergamói bíróság, Olaszország) előtt.

A C-537/16. sz. Garlsson Real Estate és társai ügy – 2007-ben a nemzeti tőzsde- és értékpapír-felügyeleti bizottság (Commissione Nazionale per le Società e la Borsa, Consob) Stefano Ricuccival szemben piaci manipuláció miatt közigazgatási szankciót szabott ki. S. Ricucci ezt a határozatot megtámadta az olasz bíróságok előtt. A Corte suprema di cassazione (semmtörvényszék, Olaszország) előtti felülvizsgálati kérelmében azzal érvelt, hogy 2008-ban ugyanezen tényállás miatt már jogerősen büntetőjogi szankciót szabtak ki vele szemben, amelyet azonban közkegyelem révén elengedtek.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmeikben a Tribunale di Bergamo és a Corte suprema di cassazione többek között azzal kapcsolatban kérdezi a Bíróságot, hogy az eljárások és szankciók halmozása összeegyeztethető-e a *ne bis in idem* elvével.

A mai napon kihirdetett ítéleteiben a Bíróság azt az álláspontot képviseli, hogy az említett helyzetekben a „büntetőeljárások és szankciók”, valamint a „büntető jellegű közigazgatási eljárások és szankciók” halmozása elképzelhető ugyanazon személlyel szemben ugyanazon tényállás miatt. Az eljárások és a szankciók ilyen halmozása a *ne bis in idem* elve korlátozásának minősül.

¹ 2013. február 26-i Åkerberg Fransson ítélet ([C-617/10](#), lásd: [19/13](#) sz. sajtóközleményt).

² A Charta 50. cikke.

³ Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény hetedik kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikke.

⁴ A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347.,

1. o.; helyesbítések: HL 2007. L 335., 60. o., HL 2015. L 323., 31. o.).

⁵ A belföldes kereskedelemről és a piaci manipulációról (piaci visszaélés) szóló, 2003. január 28-i 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 96., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 367. o.).

A Bíróság megállapítja, hogy az ilyen korlátozás az uniós jogból eredő követelményeknek megfelelően igazolandó.⁶ Ezzel kapcsolatban pontosítja, hogy a büntető jellegű eljárások és szankciók halmozását megengedő nemzeti szabályozásnak meg kell felelnie az alábbiaknak:

- olyan, az eljárások és szankciók ilyen halmozásának igazolására alkalmas, **általános érdekű célkitűzést** szolgál, amelynek keretében ezek az eljárások és szankciók **további célokat** követnek;
- **világos és pontos szabályokat** ír elő, amelyek lehetővé teszik a jogalany számára, hogy előre lássa, mely cselekedetek és mulasztások vonhatják maguk után az eljárások és a szankciók ilyen halmozását;
- olyan szabályokat tartalmaz, amelyek biztosítják az **eljárások összehangolását**, annak érdekében, hogy az eljárások halmozása miatt az érintett személyre háruló többletteleher a feltétlenül szükséges mértékre korlátozódjon, és
- olyan szabályokat ír elő, amelyek lehetővé teszik annak biztosítását, hogy a kiszabott **szankciók összességének súlya** az elkövetett jogsértés súlyához mérten a feltétlenül szükséges mértékre korlátozódjon.

A nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az adott ügyben teljesülnek-e ezek a követelmények, illetve annak biztosítása, hogy az érintett személyre az eljárások és a szankciók halmozása miatt háruló többletteleher az elkövetett jogsértés súlyához képest ne legyen eltúlzott. A Bíróság végezetül úgy véli, hogy a büntető jellegű eljárások és szankciók esetleges halmozására vonatkozó, uniós jog szerinti követelmények a *ne bis in idem* elve védelmének olyan szintjét biztosítják, amely tiszteletben tarja az EJEE-ben rögzített elvet. E megfontolások alapján a Bíróság a **Menci** ítéletében megjegyzi, hogy a tagállam területén az esedékes héa maradéktalan beszedésének biztosítására irányuló cél indokolhatja a büntető jellegű eljárások és szankciók halmozását. A büntetőeljárás megindítását a büntető jellegű közigazgatási szankciók jogerős kiszabását követően is lehetővé tevő nemzeti szabályozást illetően a Bíróság megjegyzi, hogy – a nemzeti bíróság általi vizsgálat szükségességét fenntartva – ez a szabályozás lehetővé teszi többek között annak biztosítását, hogy az eljárások és a szankciók általa engedélyezett halmozása ne haladja meg a cél eléréséhez feltétlenül szükséges mértéket.

A **Garlsson Real Estate és társai** ítéletében a Bíróság megállapítja, hogy az uniós pénzügyi piacok integritása és a pénzügyi eszközök iránti közbizalom védelmére irányuló cél indokolhatja a büntető jellegű eljárások és szankciók halmozását. Megjegyzi azonban, hogy – a nemzeti bíróság általi vizsgálat szükségességét fenntartva – **úgy tűnik, hogy a piaci manipuláció szankcionálására vonatkozó olasz szabályozás nem tartja tiszteletben az arányosság elvét.** E nemzeti szabályozás ugyanis lehetővé teszi a büntető jellegű közigazgatási eljárás lefolytatását ugyanazon tényállás tárgyában, mint amely alapján már büntetőítéletet hoztak. Márpedig úgy tűnik, hogy a büntetőjogi szankció önmagában alkalmas az elkövetett jogsértés hatékony, arányos és visszatartó erejű megtorlására. E körülmények között a büntető jellegű közigazgatási eljárás lefolytatása ugyanazon tényállás tárgyában, mint amely alapján már büntetőítéletet hoztak, **meghaladná** a piac védelmére irányuló cél eléréséhez **feltétlenül szükséges mértéket.** Ezenkívül úgy tűnik, hogy ez a szabályozás nem biztosítja, hogy a szankciók összessége arányban álljon a jogsértés súlyával.

A C-596/16, és C-597/16. sz. Di Puma és Zecca egyesített ügyek – A Consob 2012-ben Enzo Di Pumával és Antonio Zeccával szemben bennfentes kereskedelem miatt közigazgatási szankciót szabott ki. A Corte suprema di cassazione-hoz benyújtott fellebbezéseikben azzal érveltek, hogy a közigazgatási eljárással egyidejűleg, ugyanazon tényállás tárgyában lefolytatott büntetőeljárásban a büntetőbíró azt állapította meg, hogy a bennfentes kereskedelem elkövetése nem bizonyított. E

⁶ A Charta 52. cikkének (1) bekezdése szerint „[a]z e Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásaikra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja”.

jogerős felmentő ítélet *res iudicata* hatása a nemzeti büntetőeljárás jog értelmében tiltja, hogy ugyanezen tényállás tárgyában közigazgatási eljárást folytassanak le. Ebben az összefüggésben a Corte suprema di cassazione azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a *ne bis in idem* elvére tekintettel a pénzügyi piacokról szóló irányelvvel ellentétes-e egy ilyen nemzeti szabályozás. Ez az irányelv ugyanis arra kötelezi a tagállamokat, hogy hatékony, arányos és visszatartó erejű közigazgatási szankciókat helyezzenek kilátásba a bennfentes kereskedelem tilalma megszegésének esetére.

A mai napon kihirdetett ítéletében a Bíróság megállapítja, hogy a **res iudicata** elvének az uniós jogrendben és a nemzeti jogrendekben betöltött jelentőségére tekintettel egy ilyen nemzeti szabályozás nem ellentétes az uniós joggal. Ezenkívül, amennyiben **létezik egy jogerős felmentő büntetőítélet**, amely a bűncselekmény tényállási elemei **bizonyítottságának hiányát** állapítja meg, a büntető jellegű pénzbírság kiszabására irányuló eljárás lefolytatása összeegyeztethetetlen a *ne bis in idem* elvével. Ilyen helyzetben ugyanis az eljárás lefolytatása **nyilvánvalóan meghaladná** az uniós pénzügyi piacok integritása és a pénzügyi eszközök iránti közbizalom védelmére irányuló **cél eléréséhez szükséges mértéket**.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ([C-524/15](#), [C-537/16](#), valamint [C-596/16](#) és [C-597/16](#)) ítélet teljes szövege megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” □ ☎ (+32) 2 2964106